

MAGYAR LAJDA

3. évfolyam

Taxa postális plátó a numerar aprobării Dir. Gen. PTT No. 157

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 168 (1610) szám * Péntek, 1937 augusztus 27

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Parlamentnélküli kormányzás következik

A Lupta feltűnésteltő hiradása. — Junian a polgári jogok szabadsága mellett emelt szót

Bucuresti. Saját tud. Belpolitikai körökben kedvezően fogadták azt a beszédet, melyet Junian, a radikális párt elnöke Tg.-Juban mondott. A beszéd főszempontja az volt, hogy a jelenlegi belpolitikai helyzetet csak egy választási kormány kinevezése tudja átsegíteni a mélypontra. Különösen demokratikus körökben eddig is szívesen fogadták volna azt a megoldást, hogy a választási kor-

mány elnöke Junian legyen. Ezért is keltett oly nagy érdeklődést a tg.-jui beszéd, mely ezen a nyáron Juniannak első nagyszabású politikai megnyilatkozása volt. A beszédnek leginkább azt a részét taglalja a sajtó, amelyben — már szinte kormányprogramként — bejelentette Junian, hogy elítéli a kivételes intézkedések rendszerét és a polgári szabadság minden korlátozását.

Jorga szorgalmazza a Nemzeti Parasztpárt egységét

Érdekes cikket irt a belpolitikai helyzettel kapcsolatban a „Lupta” című lap. A cikk megállapítja, hogy a liberális kormány távozásának időpontja közelebb fekszik, mint ahogyan a miniszterek nyilatkozataiból következtetni lehet. Maga Inculet is beérte annak kijelentésével, hogy a liberális kormány „úgy tétlenségbe fogja nyujtani lemondását. Ezzel szemben a „Viitorul” a jövő év februárja előtt nem akar tudni a liberálisok távozásáról. Igaz, hogy Inculet sem zárta ki nyilatkozatában annak lehetőségét, hogy a következő általános választások levezetésére ugyancsak a liberális párt kapjon megbízást. Annyi bizonyosnak látszik, — írja a Lupta, — hogy parlament nélkül fog kormányozni egészen távozásáig a liberális kormány.

Politikai körökben figyelemreméltónak tartják, hogy Jorga professzor, aki éveken át kitartóan szidta a nemzeti parasztpártot, újabban néhány barátságos vállveregetést engedélyes Mihalache számára. Legutóbb abból az

alkalomból, hogy Muscet megyében egy Mihalache által épített templomot szentelt fel a patriarcha, megállapítja Jorga lapja, hogy ez is „a parasztpárti vezér dícséretes megvalósításai közé tartozik.” A „Curentul” szerint Jorga állítólag ismét össze akarja tákolni a régi nemzeti parasztpártot, amelynek annak idején Maniuvallal együtt elnöke volt. Most természetesen Mihalacheval volna hajlandó kizárólag társulni.

Új szervezés a nemzeti keresztény-pártban

Goga Octavian kéthónapi távollét után tegnap megérkezett a fővárosba, ahol tanácskozássra ült össze párthíveivel. Goga vasárnap Iasiiba utazik, hogy A. C. Cuzával tárgyaljon.

A „Lupta” szerint a közigazgatási választáson elért eredmények ellentétekre vezettek a nemzeti keresztény-pártban, minnek következtében több tagozati főnököt, volt fogistákat volt czustákkal és viszont akarnak leváltani.

Nem kötnek többé egyezséget a németek a román pártokkal

Bucurestiből jelentik: A romániai német néppárt a banati Biled községben tartotta meg a napokban harmadik országos kongresszusát, dr Alfréd Bomford pártelnök elnöklése alatt. Több, mint tizezer résztvevő érkezett meg az ország minden részéből a kongresszusra, amelyet a szabad mezőn tartottak meg. A kongresszus előtt országgrészenként csoportosulva katonai meneteléssel vonultak fel a pártelnök előtt, német dalokat énekelve s hitlerista zászlókat lobogtatva. Wilhelm Staedel beszédében hangsúlyozta, hogy a romániai németiség gondolata állandóan az anyaország felé irányul. Hanz Eduard Franhofer a német néppárt győzelmét hangsúlyozta ki a többi német frakciókkal szemben.

Dr Alfréd Bomferd, a párt elnöke kijelentette, hogy nem fognak paktumot kötni egyetlen román párttal sem, nem fognak megállapodni és követelik, hogy politikai tevénytben hagyják őket békében.

Délután három órakor zárt ajtók mögött

a beiratkozott párttagok tanácskozása következett, majd határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben a romániai német néppárt „teljes egységre és szolidaritásra hívja fel híveit minden téren, utasítja őket, hogy tiszta német listákat tegyenek le választásokon, szervezzék meg a romániai német csoportok egybeolvadását és tartsák fenn érintetlenül a nemzeti érzéseket az anyaország iránt.”

Az arabok világkongresszust tartanak Palesztina felosztásáról

Jeruzsálemből jelentik: A jeruzsálemi főmufti elhatározta, hogy szeptember 8-án pánszárab kongresszust hív össze, amelyen Palesztina felosztásának kérdését fogják meg-

Mussolini és a bolsevizmus

Irta: Dr Léber János

Mussolini palermói beszédének legvilágosabb, leghatározottabb és legkeményebb része a bolsevizmus ellen irányult. „A leghatározottabban kijelentem — mondotta a duce, minekutána hitet tett a Róma—Berlin közötti tengely tényekben megmutatkozó szilárdsága és tartóssága mellett — hogy nem tűrjük meg a Földközi-tengeren a bolsevizmust és semmiféle hasonmását.”

Nem igen volt még felelős politikus a világon, aki szavaiban oly nyílt és tetteiben annyira elszánt és következetes lett volna, mint Mussolini! Kendőzés és kertelés nélkül mondja ki azt, amit gondol s mindig megteszi azt, amit elhatározott.

Mint stilszta is egyedülálló ma a duce az államférfiak koncertjében. Nem ok nélkül használ többes számot ott, ahol egyes számban is beszélhetne és nem szónoki pongyolaság nála az, hogy a bolsevizmus mellett annak hasonmását is említette. Nem tűrjük! — mondotta. Tehát társa is van a nemtűrés elhatározásában, akivel bizonyosan meg is állapodott már a teendők tekintetében. Hogy ki ez a társ, — azt nem nehéz kitalálni — Németország.

Nehezebb felelni arra a kérdésre, mit értett a duce a bolsevizmus hasonmása alatt. Utólagos magyarázatok nem állanak rendelkezésünkre. A világsajtó is úgy elsiklott e kifejezés mellett, mintha semmi jelentősége nem volna. Pedig van. Nagyon is közelfekvő és igen-igen konkrét jelentősége. Spanyolországban a köztársasági kormány nem vallja magát nyíltan kommunisztának vagy bolsevistának. Még mindig, mint a népfront törvényes hatalombírtokosa jelenik meg a nemzetközi politika arénájában. Kapcsolata Moszkvával azonban annyira nyilvánvaló és függése az orosz szovjettől olyan szembeszökő, hogy nehezen tudná magát bármikor is a bolsevizmus vörös festékétől tisztára mosni.

Erre a spanyolországi „felemás” rendszerre: a valenciai kormány titkolt és kendőzött bolsevizmusára értette tehát Mussolini kijelentéseinek azt a részét, hogy „a bolsevizmus hasonmását” se fogják tűrni a Földközi-tengeren. Ami másszóval annyit jelent, hogy minden módon és minden eszközzel elő fogják segíteni Spanyolországban a nemzetiek végső győzelmét.

Hogy a Földközi-tengeren közvetve szintén éredekelt Francia Népfront is világos célzást érezhet a duce határozott és kivéltelt nem ismerő kijelentéséből, azt e népfront mögött álló szocialista és kommunista hatalmasságok lapjai világosan elárulták a maguk indulatos felhordulásaikkal. Hiszen ezek a hatalmasságok nemcsak Franciaország belső politikájában tevékenykednek Moszkva számára igen eredményesen, hanem a világforradalom előkészítésének és mielőbbi kirobbantásának is fanatikus harcosai.

Mindenesetre — a keresztény polgári világrend szempontjából — jó és kívánatos volt, hogy végre akadt egy államférfi, aki felelősségének felfokozott tudatában, több ország nevében nyíltan is bejelentette a „tényleges” hadüldöpet a bolsevizmussal szemben. Ha ezt nem most, hanem 15 évvel ezelőtt tette volna

Santander város népe felszabadította magát a vörösek uralma alól

A lakosság lefegyverezte a vörös miliciát, nemzeti tanácsot alakított és átadta a várost a nemzeti csapatoknak, amelyek szerdán este megkezdték a bevonulást. — A város előtti húszezer főnyi vörös hadsereg megadta magát

Oriási öröm a nemzeti Spanyolországban

Salamancából jelentik: A szerdai nap nagy eseménye Santander felszabadítása. Reggel az előnyomuló három nemzeti hadosztály tizenöt kilométernyire közelítette meg a várost. A nyugat felől előre húzó hadoszlop elfoglalta a Santander előtt fekvő Garona-hegyet, a tengerpart felől közeledő csapatok pedig a város Lareda nevű külvárosát kerítették birtokukba. A nemzetieknek Santanderben rejtőző hívei és a lakosság nagyrésze ekkor már kedvezőnek találta a pillanatot arra, hogy fegyvert fogjon és megmentse a várost a vörösek pusztításaitól. A vörös dinamiterók ugyanis — amint már jelentettük — már hétfőn este megkezdték romboló munkájukat, s a középületek felrobbantását. A nemzetiek szerdán a kora délutáni órákban a fegyverek letételére kényszerítették a várost védő 15 ezer főnyi vörös miliciát.

A Santander felé közeledő nemzeti csapatok főparancsnoksága délután fél 2 órakor a következőket jelentette a salamancai főhadiszállásnak:

„Santander hatóságai az események kényszerítő hatása alatt hivatalos értesítést küldöttek, hogy a város megadja magát. A nemzeti csapatok erőltetett menetben haladnak előre. Átlagban már hat kilométernyire vagyunk a várostól. Az ünnepélyes bevonulásra holnap kerül sor.”

A nemzeti rádióállomás délután 4 órakor jelentette a város fölmentését. A hír Spanyolországban a nemzetiek birtokában lévő részén óriási örömet keltett. Salamancában, Burgosban, Sevillában, Valladolidban megkondultak a harangok, az utcákon hatalmas tömegek hömpölyögtek és mámoros lelkesedéssel ünne-

külföldön, de sohasem fizettem útiköltséget. Több országban az én időmben még az volt a szokás, hogy a vonaton csak szórványosan kértek a jegyet. Inkább a kiszálláskor, a peronajtóban volt szigorú az ellenőrzés. Tehát: Kiválasztok egy elsőosztályú kupét, lehetőleg olyant, amelyben magányos hölgy foglalt helyet. Beszállok. Hamarosan beszélgetni kezdünk. Féltora mulva elkérem a jegyét s anélkül, hogy észre venné, ráírom a jegy hátára nevem kezdőbetűit. A jegyet természetesen visszaadom. Megérkezünk. Kiszállunk. Tolongunk a kijáratnál. Mindennütt a nő nyomában. Amikor én kerülök sorra, felháborodva tiltakozom, hogy hiszen már elvették a jegyemet. Néhány goromba szó. Botrány. Detektívek: „Na, vén csibész, most végre megvagy!” Igazoltság. Szavahihető, előkelő útlevel. Még mindig nem hiszek. S most jön a trükköm: „Uraim! Figyelmeztetem önöket, hogy erre az eljárásra csúnyán ráfizethetnek. Szedjék csak ki a kosárból az összes jegyeket. Elővigyázatosság okáért ugyanis mindig rá szoktam írni a hátára a nevem kezdőbetűit”. Aztán lázas keresés. Egy pillantás és megvan. Sűrű hajlongások és bocsánatkérések. Kijáratba helyezik, hogy a jegyszédőt azonnal kirugják állásából. En azonban kijelentem, hogy csak abban az esetben teszek feljelentést az inzultus miatt, ha a jegyszédőnek nem esik bántódása. De most már érti uram? Az igazom... Hiába...

S már sajnálom is, amikor elmegy. Beszánkodom, hogy elfelejtettem megkérdezni, hogy hol kap állást? De majd csak jelentkezik. Nem jött többet. Napok mulva egy társaságban elmeséltem egyik ismerősömnek a történetet. A titok egyszerűen megoldódott. Megtudtam, hogy a 103-as számú fegyenc sohasem ült a fegyverházban. Börtönben sem. Az igaz, hogy szélhámos. Notórius alkoholista és dologkerülő. Ezért fél a dologháztól. S az a trükkje, hogy az előttem is megjátszott mesével kicsajján itaira valamennyi pénz hízelkedő emberektől.

Tőlem is.

pelték Franco tábornokot és Spanyolországot. Valamennyi nemzeti spanyol városban azonnal hozzáálltak az élelmiszergyűjtéshez, hogy ellássák élelemmel a kitért santederi lakosságot. Leirhatatlan volt az öröm Santander felszabadítása hírére a madridi és aragoniai hadszíntéren küzdő katonák között is.

Aguirre, a baszk köztársasági kormány elnöke két miniszterrel együtt kedden Franciaországba menekült. A szövetségiek már meg is érkeztek Bayonneba.

Santanderből jelentik: A város felszabadulása előtt a lakosság körében lázadás tört ki a köztársaságiak ellen. A már hetek óta sanyargatott lakosság követelte, hogy adják át a várost a közeledő nemzetieknek.

Mint az olasz Stefani-iroda jelenti, a santederi lázadás szerdán a kora reggeli órákban tört ki, amikor a nemzetiek már nagyon

közel voltak a városhoz. A zendülő lakossághoz rövidesen csatlakozott a csendőrség és a carabinieri is. Ezek

lefegyverezték a milícia csapatait és az asturiai bányászokat, az úgynevezett dinamiterokat. Aki ellenállott, azt agyonlőtték. A város középületeire kitűzték nemzeti lobogót.

A késő esti órákban megalakult a santederi nemzeti tanács, mely átvette a hatalom gyakorlását. Ez a nemzeti tanács futárt küldött a nemzeti csapatok főparancsnokságához, azzal a kéréssel, hogy szállják meg a várost. A „Radio Espagne” jelentése szerint Davila tábornok csapatai szerdán este bevonultak Santanderbe. A bevonulásban több zászlóalj vett részt. Itt-ott voltak csak kisebb utcai harcok, de ezeknek jelentőségük már nem volt, miután az egész santederi front összeomlott és az a 20 ezer ember, akinek a város védelméről kellett gondoskodnia, megadta magát.

ÜNNEPÉLYES BEVONULÁS SANTANDERBE. A MARADÉK KÖZTÁRSASÁGI SEREG ZSÁKUTCÁBA SZORULT GIJONNAL.

Bilbaóból jelentik: A nayarrai dandár és Franco tábornok légiói csütörtök reggel ünnepélyesen bevonultak Santanderbe. A baszk milícia megmaradt csapattestei Gijon kikötő körül helyezkedtek el. Gijon azonban már szintén tarhatatlanná vált és számolnak azzal, hogy a Santander és Lareda között zsákutcába került, mintegy 35 ezer főnyi köztársasági haderő rövidesen fogságba esik, a birtokában levő többszáz ágyuval és hatalmas mennyiségű hadianyaggal együtt.

Nemzeti csapatok tüzérsége Santander alatt.

Földművesek sztrájkja Lengyelországban

Augusztus 25-én véget ért a tiznapig tartó mozgalom

A sztrájkok korában élünk és már hozzászoktunk a legkülönösebb, ideig tartó munkabeszüntetésekhez és tiltakozó béremelést, jobb bánásmódot kérésű tüntetésekhez. A sztrájkok eddigi történelmében azonban teljesen újszerű és egyedülálló tízezer lengyel földműves most véget ért sztrájkja.

Augusztus 15-én, a lengyel Néppártok Szövetsége több mint kétszáz központban nagygyűléseket tartott tízezer falusi földművelő jelenlétében és a gyűléseken elhatározták, hogy tiltakoznak a jelenlegi kormány uralmi rendszere ellen. Eles hangon követelték a szónokok, hogy a kormány állítsa ismét vissza azokat a demokratikus intézkedéseket, amelyek elősegítik a földművelés fejlődését és türethetőbbé teszik a lengyel földművesek sanyaru helyzetét. Hogy követelésüknek hatása is legyen, tiznapos sztrájkra határozták el magukat és határozatukat az egész ország tudomására hozták

— Augusztus 16-tól 25-ig — mondja a határozat — nem vásárolunk semmiféle városi árut és nem adunk el a városiaknak semmiféle terményünköt. Erre a tíz napra a gazdálkodók nem mozdulnak ki falujukból. A sztrájkolók felhívást bocsátottak az ipari munkássághoz is, hogy támogassák őket a siker érdekében. Nem irányult a sztrájk egyetlen társadalmi osztály ellen sem és nem az volt a célja, hogy kiéheztesse a városokat, hanem, hogy jobb belátásra bírják a kormányzó hatalmat.

Az országhoz intézett kiáltvány befejező szavaiból kitűnik, hogy a sztrájk nem annyira gazdasági, hanem politikai jellegű volt. Elvesztett politikai jogaikat akarták ilyen módon visszaszerezni. A tiznapos sztrájk eredményéről még nem kaptunk hírt. Mindenesetre érdekes az a mód, ahogyan a lengyel földművelők visszaszerezni próbálják jogaikat.

Hogyan kezdődnek a „nagy perek“?

Az új büntetőtörvénykönyv súlyosan bünteti az alaptalan feljelentést

Csirkepercek, amelyek álmellenes izgatássá változnak

Mercuria-Ciuc. Saját tud. Sajnos be kell ismernünk, hogy népkisebbségi sorsunkban valóságban burjánzik a jelentettség. Ha két szomszédasszony összepöröl valami pletyka miatt: következik a feljelentés. Ezeknek a burjánzásához nagyon hozzájárul az a körülmény is, hogy az államhatalom közegei minden kritika nélkül azonnal a feljelentő pártjára állanak és kezdődik az eljárás ártatlan emberek

ellen, melynek megtorlására nem igen kerül sor.

Az új büntetőtörvénykönyv most módot ad arra, hogy az alaptalan jelentkező és vádaskodó elvegye méltó büntetését.

Annak bemutatására, hogy sokszor milyen ügyben kell bíraskodnia az igazságszolgáltatásnak, ismertetjük egy bűnügyi pernek, a törvényszék szüneti tanácsa előtt lefolyt anyagát.

Két csirke átmegy a szomszéd kertjébe

Gergely Dénes ciumani 46 éves kovácsmester és felesége tárgyalásra voltak idézve. Idézőjükben a bűncselekmény minősítése: nyilvános lázítás. Hogyan követték el ezt a súlyos bűncselekményt? A tárgyaláson a következő „tényállás“ derült ki.

— Az a vád maguk ellen, hogy izgatták az állami oktatás ellen. Kijelentették, hogy az állami oktatás nem ér semmit, csak a felekezeti s még az a szülő is hitvány, aki gyermekét állami iskolába adja. Igaz vagy nem igaz? — kérdi az elnök.

— Egy percig sem igaz, nagyságos elnök úr. — vallja Gergely Dénes és felesége, — ha megtetszik engedni elmondunk mindent, hogy és mi történt tőszomszédunk, Csata István János gyári munkás és miközöttünk. 1933 évben

vettünk egy kis belsőséget a mi telkünk mellett. A vételárát teljesen kifizettük. Elhetős állapotban voltunk, mert bár sokat kell dolgozni, a kovácsmesterségből tudunk élni öt gyermekünkkel. Ez év július 2-án elveszett két csirkénk. Azt gondoltam Csataék udvarára ment át. Átszóltam Csataéknak, hogy a csirkéket őrzi ki a kertjéből. Csataé ezt meg is tette. A két csirke ismét eltűnt udvarunkról. Ujból csak ott kerestük. Erre Csata dühösen kijelentette, hogy a csirkéket megülötte és ha még átmegy más is, azt is megüti. Erre mi azt kértük, dobja át az elpusztított csirkéket s ha nem dobja át: egye meg. Szóra szó s Csata kijelentette, nem vagyunk becsületesek, mire mi kijelentettük, majd be kell bizonyítani, hogy miért nem vagyunk becsületesek. Eltelt a nap s másnap megindult a bosszúeljárás ellenünk.

Hogyan keletkezett a „nyilvános izgatás“?

— Csata másnap reggel felkereste Diaconescu állami iskolai igazgatót. Ez az igazgatótanító, aki annakidején Török Ferenc esperes-plébánost is elvádolta. Csata előadta, hogy mi szidtuk a román oktatást, lekicsinyeltük és arra tanítottuk a lakosságot: tegyenek úgy, mint mi, mind a négy iskolaköteles gyermekünk katolikus iskolába jár s nem államiba. Hívták a csendőrségre. Őrizetbe vettek. Megkezdődött a kihallgatás. Mi nem ismerhettük be azt, mivel vádoltak, mert nem volt igaz. Akkor szabadon engedtek. De a tanukihallgatások folytak. Időközben Csata kijelentette Diaconescu igazgatónak, ha ezer leit fizetünk, visszavonja a feljelentést, illetve nem tanuskodik terhelően ellenünk, mert tudja, hogy nehéz családdal küzdünk. Ezt mi természetesen visszautasítottuk. Két nap elteltével Csata felkereste Székely Márton családját és éjjel után 4 órakor kijelentette, hozzák tudomásunkra, ha már az ezer leit nem fizetjük meg, de adjuk át az 1933-ban vásárolt telket s akkor sem vall terhelően ellenünk. Így került a feljelentés a törvényszék elé. Az ügyben tehát ellenséges viszonyban lévő tőszomszédjaink a koronatanuk s a többi tanu is testvéri és unokatestvéri viszonyban van velük. Csata azt is kijelentette, hogy a feljelentés megtételére és meghurcolásunkra a vele cimboráló szomszédjai tanították.

Ilyen előzmények között került az ügy dr. Tódor—dr. Sbarcea szüneti tanács elé. A vádat Corduban törv. bíró. delegált ügyész képviselte.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmélkedések Szűz Mária kegyelmi életéről.“

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál

Csata István, kihallgatása előtt, letette az esküt a szent keresztire, hogy igazat mond. Aztán mint a vád koronatanujának, megkezdődött a kihallgatása.

— Igenis hallottam, hogy Gergely szidalmazta az állami oktatást. Csúnya kijelentésekkel illette. Bizonyára felesége után, mert az nagy magyar...

Amikor ennyit elmondott a koronatanu, hirtelen elvágódott a tárgyalóteremben és eszméletlenül esett össze. Nagy zűrzavar kerekedett. A teremőrző vizet hozott és kis idő múlva sikerült magához térítenie. A kihallgatás rövid idő után folytatódott.

— Szívhajos, szokott rosszul lenni időnkint? — kérdi az elnök.

— Igen, időnkint rosszul fog el.

A törvényszék és a hallgatóság most már meg akart győződni, hogy igazat mond-e a koronatanu. Behívják Csata feleségét. Csodálkozva néz a székre ültetett sápadt férjére.

— Szokott a férje rosszul lenni időnkint? — teszi fel a kérdést hozzá az elnök.

— Sohasem, kérem, egészséges ember az én uram.

Csataé kiküldik és teljesen megváltozott a „koronatanu“-val szemben a vélemény. Aztán a törvényszék a tárgyalást elnapolja bizonyítás kiegészítése végett. Majd akkor válik el, mi az igazság.

Mindenesetre meggondolkodtató Csata esete: érdemes-e két csirkéért jelentgetni valakit és izgalommal, költségekkel, munka- és idővesztéssel járó tárgyalásokat provokálni és örök haragot, örök átkot venni eddigi jószomszédok nyakába és lelkére? És hány ilyen csirke-ügy van országrészünk falvaiban? Szünetenek meg tehát a jelentgetések. Testvérként fogjon össze minden szomszéd és lakos, hogy ezekben a nehéz időkben könnyebbé tegye és ne átkos viszálykodással járó terheket rakjanak egymásra.

Albert István.

Palesztina fölosztása

Irta: Belányi Imre

Ehhez a kérdéshez mindenki hozzászól, csak mi katolikusok nézzük a mások vetélkedését ölbetett kézzel. Vagy minket nem érdekel, kinek uralma alá kerülnek azok a megszentelt helyek, ahol a mi Údvözítőnk született, tanított, csodákat tett, meghalt és feltámadott? Vagy pedig a katolikusoknak nincsenek a történelemben olyan szerzett jogaik, amelyek tulszárnyalják akár az arabok, akár a zsidók, akár a másfelekezeti keresztények igényeit?

Régen tanultam a történelmet, de úgy tudom, hogy Orbán pápa volt az, aki a görög egyház küldötteinek arra az ígéreterre, hogy vissza fognak térni az anyaegyházba, indította meg a XI. században a kereszties háborukat, amelyeknek célja a Szentföld visszafoglalása volt a pogányoktól. Mikor ezen a kérdésen tépelődtem, szinte látomászerűen jelent meg Bouillon Gottfrid, a jeruzsálemi királyság megteremtőjének alakja, akivel a következő intervjut képzeltem el magamban:

„Mik Fenséged legközelebbi tervei?“ (Azért nem mondtam Felség, mert tudtam, hogy öccse, Balduin lett a jeruzsálemi király).

Ő erre azt felelte: „Folytatom ott, ahol ezelőtt 900 évvel elhagytam, megyek visszafoglalni a Szentföldet a pogányoktól.“

Én: „Elméltoztatott késni, azt már visszafoglalták az angolok.“

Ő: „Ugy? Nem is a franciák? Nem baj, legalább Róma hű gyermekei kezébe került a Szentföld.“

Én: „Nem is olyan hű, az angolok olyanok most, mint Fenséged idejében voltak a nesztoriánusok, jakobiták.“

Ő: „Szóval szakadárokat! Jó, de legalább mégis keresztények kezébe jutott.“

Én: „Igen Fenség, de sajnos, az angolok odaadták a zsidóknak.“

Ő: „Hisz akkor nincs baj, megyek, visszafoglalom a Szentföldet a zsidóktól.“

Ilyesmi juthatott eszébe a bibliaolvasó angoloknak, amikor Palesztinából kikerekítették azokat a helyeket, amelyek minden keresztény ember szemében a legelkeszebb kegyelet tárgyai. De ez esetben nem lett volna a leghelyesebb, ha a Szentföld eme részei a római Szentatya gondozása alá kerülnek? Mert igaz, az angolok nemesi és jobb polgári osztályai bibliaolvasók, de a jelek úgy mutatják, hogy ugyanezek az urak meg sem mernek moccani a vörösekkel rokonszenvező munkástömegek nyomása alatt. Mi lesz a kegyhelyekből, ha a most is Barcelonával és anarkistákkal rokonszenvezők kerülnek fölüli?

Más oldalról sem lehet senki meglegedve ezzel a megoldással. Épp Törökországban jártam, amikor a világháboru folyamata alatt a törököknek a szuezi frontot, később Palesztinát azért kellett földadni, mert az arabok az angolokhoz pártoltak. Az angolok ugyanis nekik teljes felszabadítást ígértek mindama területekre, ahol az arabok többségben laktak. Hogy csak Palesztinánál maradjunk, hol van itt ennek az ígéretnak a betartása? Az araboknak sok igazságuk van, ők sok vért áldoztak hazájukért, nemcsak a világháboruban. Gondoljunk csak Ibrahim pasa vezetése alatt folytatott hősies küzdelmeikre.

A zsidók meg éppen elégedetlenek lehetnek, ők a fölosztás terve szerint nem kapták meg a fővárost, Jeruzsálemet és a volt Judea és Izrael nagy részét. Ehelyett viszont kapnak olyan részeket, amelyekhez akárki másnak éppen olyan igénye lehet, mint nekik. Lehet hátni, hogy Weissmannék a veszett fejsze nyelét akarják megmenteni, amikor az angolok tervezte fölosztást a tárgyalás alapjául elfogadják. E két utóbbi rész persze nem tartozik reánk.

Sovány vigasz marad nekünk abban, amit a képzeltem intervjuban a nagy kereszties vezér mondott: A Szentföldnek kegyellett tisztelet részei, ha nem is jutottak katolikus kézbe, de legalább mégis csak keresztények kezébe jutottak.

Csang-Kai-Sek döntő csatát akar kikényszeríteni a sanghai tengerparton

Házkutatás a szovjetkonzulátusban az újabb áruló fényjelzések miatt. — Japán ostromzár alá veti a középső és déli Kína partjait

Sanghaiból jelentik: Csang-Kai-Sek tábornok Vusungba, Sanghai elővárosába küldte az első hadtest első és második hadosztályát, mely a legjobban felszerelt kínai csapat. Célja az, hogy döntő csatára kényszerítse a japánokat. A csapatok főparancsnoka Husung-Nan tábornok, aki a múlt évben tizenötezer kommunistától tisztította meg Kansu tartományt.

Sanghaiból jelentik: A japán hatóságok szerdán csapatokkal vették körül a sanghai szovjet konzulátust, ahol házkutatást tartottak. A konzulátus épületéből ugyanis ismétlen fényjeleket adtak le a kínaiaknak és ezzel irányították a kínai tüzéséret.

**KÉTSZAZÖTVENEZER FŐNYI ÚJABB
JAPÁN SEREG. — HADISIKEREK ÉSZAK-
KINÁBAN.**

Tokióból jelentik: A japán kormány elhatározta, hogy további 250 ezer katonát küld Kinába és Honkongtól Sanghaig mintegy ezer tengeri mérföldnyi hosszúságban elzárja a kínai partvidéket. Az ostromzár csak a kínai hajókra vonatkozik és ezzel a keleti partvidéken virágzó kínai kereskedelmet akarják megbénítani.

A japánok egyébként az északi hadszíntéren újabb nagy támadást kezdtek. Ennek célja a tiencsin—peking—kalgani vasutvonal biztosítása. A hadműveletek következtében igen veszélyes helyzetbe kerültek azok az amerikai és kínai tudósok, akik Su-Ku-Tien mellett régészeti kutatásokat végeznek. A tudósok a pekingi őszber maradványait keresik és eddig huszonnyolc ilyen csontvázat sikerült felszíni hozniok. A japáni csapatok elfoglalták Tiencsintől délre Csing-Hai várost, egy másik hadosztály pedig Jehol tartományban Hoait, egy harmadik a nagyfal mentén lévő Patalunt kerítette birtokába. Mindhárom igen fontos hadászati pont. Elfoglalták ezenkívül Sanghai közelében is a legfontosabb hadászati pontokat.

**FEGYVERCSEMPÉSZÉS ELLEN
VETTKÉ A KINAI PARTOKAT OSTROMZÁR
ALÁ. — AMERIKA CSAK A SAJÁT HAJÓIVAL
TÜRÖDIK.**

Tokióból jelentik: A Domei iroda jelentése szerint a harmadik japán hajóhad egységei, amelyek zár alatt tartják a kínai partokat, a fegyvercsempészség megakadályozása érdekében az idegen hajókat is át fogják kutatni.

Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány körében kijelentik, hogy Amerika hadüzenetnek tekintené, ha a japán hajók a kínai hajókra kívül egyéb lőszer- és fegyverszállító hajót is feltartóztatnának és átkutatnának. Mindaddig azonban, míg a japánok nem háborgatják az amerikai hajókat, Washington nem vesz tudomást a hadüzenet nélküli folyó háborúról.

**A JAPÁN SAJTÓ ELEGEDETLENSÉGE
ANGLIA IRÁNT.**

Tokióból jelentik: A sajtó élesen támadja Angliát. A „Jomiuri” című lap azt írja, hogy Anglia kezdettől fogva minden lehetőséget ki akart használni, hogy beavatkozzék Japán és Kína viszályába és nagy erőfeszítéseket tett, hogy az Egyesült Államokat rábírja egy Japán elleni közös akcióra. A lap annak a reményének ad kifejezést, hogy az Egyesült Államok kormánya nem hagyja magát belerántani egy ilyen veszélyes vállalkozásba s mindkét irányban megőrzi semlegességét. A szovjet várható

magatartását a japán sajtó gyanakvással nézi. Általában azonban számításba veszik azt a lehetőséget, hogy a szovjet beavatkozik a két ország viszályába.

A shanghai harcokban a kínaiak visszavonulásra kényszerültek

A kínai és japán hadállások erői Hankau és Nanking között

Sanghaiból jelentik: Éjfél óta öldöklő harc folyik Shanghai és Liuvo között. Az elkecseregett szívósággal védekező kínaiak kénytelenek a japán túlerővel szemben visszahúzódní. Csütörtök reggel a japán bombavető repülőgépek működésbe kezdtek. A bombák nyomán Csapei, Vusung és Utung városnegyedekben egymásután gyultak fel a házak. Megbízható jelentés szerint a háború kitörése óta a kínaiak 20 ezer halottat és ennél még sokkal több sebesültet vesztek.

A kínaiak és japánok összefognak az „Ázsia az ázsiaiaké” jelszóval az európaiak ellen

Csang-Kai-Sek volt olasz tanácsadója ismertei a japán-kínai viszonyokat

Rómából jelentik: De Stefani, volt olasz államminiszter, aki több hónapot töltött Kinában, mint Csang-Kai-Sek pénzügyi tanácsadója, utba hazafelé nyilatkozott a „Stapma” munkatársának.

— A japán—kínai háború — mondotta többek között — előreláthatólag nagy méreteket fog ölteni. Az utóbbi évek alatt Kína védelmi és támadási lehetőségei nagy mértékben emelkedtek. Japán műszakilag van jobban felszerelve, Kína viszont az élelmezés és utánpótlás szempontjából van kedvezőbb helyzetben. Messzemenő következménye lehet a japán—kínai viszálynak azokra a hatalmakra, amelyeket Kelet-Ázsiához fontos érdekek fű-

**JAPÁN NEM VÁLASZOL
SANGHAI SEMLEGESÍTÉSÉRŐL.**

Tokióból jelentik: A külügyminiszter helyettese kijelentette, hogy a japán kormány eddig még nem adott választ a Sanghai semlegesítésére irányuló amerikai javaslatra. Japán — ugymond — nem mondhat le Sanghaiban lévő polgárainak minden eszközzel való megvédelmezéséről.

MEGSEBESÜLT

ANGLIA KINAI NAGYKÖVETE.

Nankingből jelentik: Anglia kínai nagykövetét, Sir Hughe Knatchbull Hughessent, amikor gépkocsin utban volt Sanghaiból Nanking felé, repülőgépről géppuska golyó érte és megsebesítette. A nagykövetet kórházba szállították.

A kínaiak a hankai vasutvonal mentén két hadosztályt, a nankingi vasut mentén öt hadosztályt vontak össze. Ezek a hadosztályok azonban egyáltalában nem modern felszerelésűek és nincsenek összeköttetésben egymással. Ezzel szemben a japánoknak már 130 ezer főnyi, s a legmodernebbül felszerelt hadseregük van Kinában, erős tüzésérettel és légi haderővel. Jelentős tényező továbbá a kitünően működő Japán hírszolgálat.

nek. Az európai országoknak és Amerikának is alaposan meg kell fontolniuk mit tehetnek. Mert akárhogyan végződjék is ez a háború, vesztesei csak az idegen országok lehetnek. Már amugy is eléggé megtépázott tekintélyüket és érdekeiket ezek az országok csak katonai beavatkozással védelmezhetik meg, ez pedig arra vezetne, hogy a japánok és kínaiak egymásra találjanak a közös veszélyben és haladéktalanul szövetségre lépjenek az „Ázsia az ázsiaiaké” jelszó alapján. Mindez pedig ez eredményezi, hogy annak a sok évtizedes munkának a gyümölcsét, melyet ezek a külföldi államok a Távol-Keletre befektettek, a kínai nacionalizmus fogja learatni.

Rendkívüli minisztertanács volt Londonban

Kártérítési igény Japán és Kína ellen. — A földközi tengeri hajózás védelme. — Az angol-olasz közeledés

Chamberlain miniszterelnök jelentést esz a királynak a fon os elhatározásokról

Londonból jelentik: A szabadságáról hazatért Chamberlain miniszterelnök részvételével szerdán megtartott rendkívüli minisztertanács hír szerint megállapította, hogy Anglia minden megfelelő intézkedést megtett a Sanghaiban élő angol állampolgárok védelmére. Az angol kormány abban az irányban folytatott erőfeszítéseket, hogy Sanghait elszigeteljék a hadműveletektől. Emlékeztetett az értekezlet arra, hogy annakidején mind a japán, mind a kínai kormányt figyelmeztették, miszerint az angol kormány fenntartja magának a jogot, hogy a két kormányt felelőssé tegye az angol jogokban és tulajdonban beálló károkért, amelyeket a japán és kínai csapatok magatartása okozhat. Az angol kormány már is tiltakozott Tokióban és kártérítést követelt amiatt, hogy a japánok brit tulajdont szálltak meg a sanghai nemzetközi övezetben.

Szó volt a minisztertanácson arról is, hogy a Földközi tengeren egyre sürűbben éri támadás a kereskedelmi hajókat. Ezért torpedóromboló flottilát és két nagyobb hajót fognak készenlétben tartani, hogy ügyeljenek a

földközi tengeri kereskedelmi hajózás védelmére.

A minisztertanács döntése értelmében Eden nem folytatja szabadságát, hanem csütörtöktől kezdve Londonban marad és véglegesen átveszi a minisztérium vezetését. Ebből arra következtetnek, hogy a minisztertanács határozatai csak nagy körvonalakban mozognak és az egyes részletintézkedéseket Edennek kell majd megállapítania a nemzetvédelmi miniszterrel együtt.

Az angol—olasz közeledésre vonatkozó tárgyalásokkal kapcsolatban a minisztertanács megvitatta az alapvető kérdéseket. Az ülésnek erről a részéről azonban semmi sem szivárgott ki.

Az értekezlet után Chamberlain úgy nyilatkozott, hogy néhány napig még Londonban marad, mert még folytatódnak a tanácskozások. Később mégis úgy határozott, hogy Palmoralba utazik az uralkodóhoz. Ebből arra következtetnek, hogy az értekezlet igen fontos döntést hozott, amiről sürgősen tájékoztatni kell az uralkodót.

Japán hadiflottája Angliáéval egyenlő

Milyen a japán hadsereg?

Formális hadüzenet nélkül robbant ki Ázsia keletén a legújabb háború. Nem lesz tehát érdektelen, ha szembekerült ellenfelek hadieréről tájékozást nyújtunk és a mérkőzés fejleményét mérlegeljük. A japán hadsereg kétségtelenül kiváló. Békélszáma 400.000 fő, hadiállománya 2 millió főre tehető. Ez a 95 millió lakost számláló birodalomhoz képest mérsékelt erőnek mondható, de a rendelkezésre álló kiképzetlen emberanyag (legalább is 10 millió) hosszabb háború esetén kikepezhető és felfegyverezhető. Maga a hadsereg békében 21 gyaloghadosztályra, 1 önálló gyalogdandárra és 4 lovasdandárra tagozódik. Ezekből két hadosztály Kóréában, három hadosztály és egy lovasdandár Mandzsukuóban, egy gyalogdandár Formóza szigetén állomásozik. Háborúban a gyaloghadosztályok száma legalább is megkétszereződik. A felszerelés és a fegyverzet a lehető legkorszerűbb.

A légi haderő 2100 gépet számlál (ennek jelentékeny hányada vízirepülőgép).

Feltűnően erős a japán hajóhad.

Erőre nézve az angol és amerikai hajóhad után következik.

A japán haderő minden részének katonai szelleme igen magas fokon áll. A japán harcosok nem félik a halált. De azért nem szabad túlzásba esnünk. A japán katonák sem féltettek, hanem emberek. A hadi események tanulmányozása alapján még talán azt is állíthatjuk, hogy 1904-ben (orosz-japán háború) kisebb volt a különbség az orosz és a japán hadsereg között, mint 1914-ben a német és az orosz hadsereg között. Azt akarjuk ezzel mondani, hogy a japán hadsereg sem legyőzhetetlen. Az orosz-japán háború története tud megrendülni, elcsüggedt japán kötelékekről, sőt vakrémületbe esett japán csapatokról is, hasonlóan ahhoz, minthogy minden háborúban történtek ilyen esetek.

Tény az, hogy a modernizált Japán minden háborúját győzelmesen fejezte be, de az is tagadhatatlan, hogy valamennyit kedvező körülmények között vívhatta meg.

A jelen évtized elején, a mandzsúriai és jeholi hadjáratban a japánoknak igen hitvány kínai csapatokkal kellett megverekedniök. De Sanghájnál, ahol a nankingi központi kormány egyik jó hadosztályával kerültek szembe, igen nehéz dolguk akadt. A Sanghájnál most kifejlesztett harcok hasonlítanak a régebbi (1932. évi) küzdelmekhez.

Most is Sanghájnál van a küzdelem gyűpontja. Ez természetes. A Jangcse folyó torkolatánál fekvő Sangháj (3 millió lakos) a kínai birodalom legnagyobb városa és egyben legnagyobb forgalmú kikötője. Sangháj a birodalom kapujának is tekinthető.

Tisztán hadműveleti alapon tehát Sangháj a Kína ellen intézett támadás legkedvezőbb kiinduló pontja.

Ma azonban a japánoknak sokszorosan nagyobb kínai ellenállást kell leküzdeni, mint a múltban.

Azzal tisztában kell lennünk, hogyha Japánnak sikerül a 400 milliós Kínát teljesen jüggő helyzetbe hozni, úgy a régebben sokat emlegetett „sárga veszedelmet” sem lehet a lázalmok körébe utalni. A japán vezetés alatt talpraállított Kínával megnövekedett Japán olyan világhatalom lesz, amely rövidesen egész Ázsiára és Ausztráliára ráteszi a kezét. Japán egyes katonai vezetői ezt már egészen nyíltan kimondták, már pedig a japán külpolitikát elsősorban katonák, vagy a hadsereg irányítják. Vajjon a megerősödött Japán megtűri-e a most Sanghájban levő angol, francia és amerikai koncessziós területeket és osztozik-e más hatalmakkal Kína területén?

Gondoljunk csak arra, hogy Japán milyen szédítő ütemben haladt eddig világhatalmi útjában.

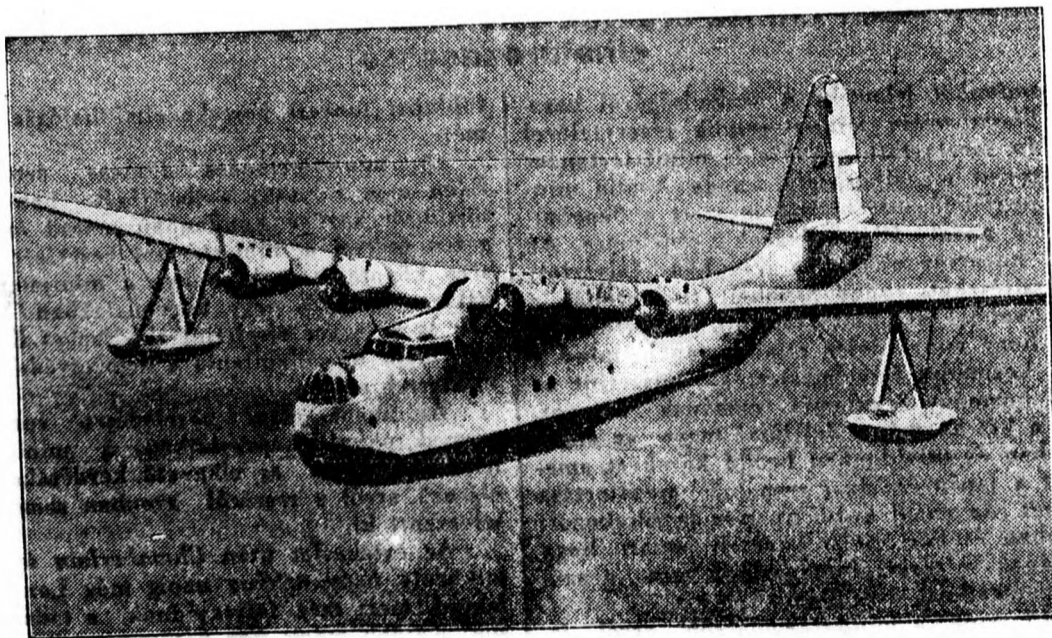
Ötven évvel ezelőtt Japánról nem sokat tudtunk. Ma pedig azon van, hogy hajóhadát az angol flottával egyenlő erejűre emelje.

Már az is gondolkodásra ad okot, hogy Japán a többi nagyhatalom érdekeire nem volt tekintettel, mikor rendszabályaival Sanghajt hadszínterré tette. Talán Japán már elérkezettnek látja az időt arra, hogy minden nagyhatalomnak fittyet hányjon?

Végeredményben a keletázsiai helyzetet abban foglalhatjuk össze, hogy Japán, ha nagy erőfeszítések árán is, legyűri Kínát, ha a küzdelmet a Kínában érdekelt nagyhatalmak hagyják a két félre szorítkozni, illetve, ha valamilyen módon Kína javára nem avatkoznak be. Ez ma azonban nem látszik valószínűnek. Elvégre is Japán megerősödése további veszélyeket rejt magában.

A kérdés csak az, hogy Japán szembeszáll-e a nagyhatalmakkal?

J. F.

A „repülő dreadnought”.

Igy nevezték el Amerika új bombavető repülőgépét, amely a világ legnagyobb „légi szörnycége.”

Másfélmillió leiért tízennégy hold földet vásárolt Turda a hadsereg részére

Kaszárnya épül Turdán

Saját tud. A közeli jövőben helyőrséget kap Turda, mint megyefőváros s ezzel forgalma és élénksége jelentékeny mértékben fog emelkedni. A város tanácsa a város nagyarányú áldozathozatalával tette lehetővé a régi óhaj megvalósulását, hogy Turda katonaságot kapjon.

Ez most már bevezetett tény, mert a város a gyárvárosi részben, az Aries folyó mentén, a vasút közelében, ideálisan alkalmas helyen 14 hold földet vásárolt a kaszárnyaépületek céljaira egymillióhatszáz ezer leiert s ezen a területen épülnek is már a kaszárnyák, melyekben a helyőrség elhelyezkedik.

Ennek az ügynek legutóbb új mozzanata keletkezett. A hadügyminisztérium leirt a városhoz s újabb jelentékeny nagyságú területet kért a várostól további kaszárnyaépítkezési célokra. A város közgyűlése e területigénylésre azt határozta, hogy Turda a kívánságot teljesíteni képtelen, mert alkalmas területe nincs, kimerült anyagi ereje miatt nem vásárolhat, de ajánlotta a hadügyi kincstárnak, hogy a Turdával szomszédos Mihai Viteazul község határában szerezzen megfelelő területet, ha arra feltétlen szükség van.

A nyomravezető zseblámpa

Kincseket talált egy svájci rendőr

Genfben jelentik: Körülbelül egy éve az egyik genfi kórházban meghalt egy hetven éves öregasszony, akit Gourrat mama néven ismertek. Az öregasszony élete utolsó éveit a legnagyobb nyomorban töltötte, halála után azonban híre járt, hogy nagy vagyona volt. A vagyont mindenütt keresték, de nem találták, bár kocsiszámra takarították ki a lomot lakóhelyéről.

Az egyik éjjel Baur rendőr unalmában az udvaron felhalmozott yashulladékot világította meg villanyzseblámpájával és hirtelen két vasládikóra esett a lámpa sugara. A két vasládikót a rendőrségen felbontották s a legnagyobb meglepetésre egy 14.000 svájci frankról szóló takarékbetétkönyvet, 50.000 frankra szóló bemutatóra szóló pénztárjegyet és körülbelül nyolcezer frank készpénzt találtak.

Baur rendőrnek, ügylátszik, kedvez a szerencse, mert a múlt évben például 8500 svájci frankot talált a Rhone vizében.

Evi 200.000 frank hallgatási díjat fizet a szovjet

Párizsban jelentik: A „Matin” érdekes leleplezést közöl Willy Münzenberg volt német kommunista birodalmi gyűlési képviselő, a komintern későbbi párizsi bankárjának Moszkva részéről történt elhallgattatásáról. Münzenberg éveken keresztül kezelte a komintern külföldi pénzalapjait és a Nemzetközi Vörösegély milliói fölött is ő rendelkezett. Münzenberg egyszerre csak bíráltni kezdte a moszkvai kormány, főleg azonban Sztalin politikáját. A viszály annyira kiéleződött, hogy abban az esetben, ha a moszkvai kormány nem hagy fel üldözéssel, úgy nyilvánosságra hozza a komintern egész külföldi pénzkezelését. A moszkvai kormányra nézve ez rendkívül kellemetlen lett volna. Már-már teljes szakításra került a sor, amikor közvetítő személyek beavatkozására létrejött a meg egyezés Münzenberg és a moszkvai kormány között. Ennek értelmében Münzenberg továbbra is külföldön maradhat, politikai tevékenységét azonban nem szabad kifejtetnie. Münzenberg a szovjetkormány kártalanította olyképpen, hogy évi 200.000 frank járadékot biztosított számára. A hallgatás ára kicsit borsos, ügylátszik azonban a moszkvai kormány mindent megtenni azért, hogy Münzenberg elhallgattassa.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

KLÓPZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600 fillérre, a negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P. fillérre, a negyedévre 15 P. fillérre, a hónapra 5 P. fillérre, a hetente 2 P. fillérre.

Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örlünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásblyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi szél, változó felhőzet, helyenként záporosó, zivatar, a hőmérséklet főleg nyugaton emelkedik.

Nyugdíjazott plébánosok. Timișoara. Saját tud. Jelentettük, hogy az egyházmegyei papság sorából Gróczky Péter fageti esperes-plébánost és Frank Károly traunau plébánost nyugdíjba helyezték. Mint most értesülünk, nyugállományba kerülnek Zablár József sant-pétru germani főesperes-plébános és Urban János sanmihai germani plébános is.

A MAGYARORSZÁGI KORMÁNYZÓ GÉPKOCSIN KÖRUTAZÁST TESZ NÉGY KÜLFÖLDI ÁLLAMBAN. Budapestről jelentik: Horthy kormányzó külföldi útjának programját — múltán a kormányzó felépült könyvbebb influenzájából — most már véglegesen megállapították. A kormányzó pár a közeli napokban gépkocsin Ausztriába, majd Olaszországba, Svájcba és Délnémetországba utazik. Utjuk során érintik a Garda-tavat és a Dolomítokat, majd a dél-bajorországi új múltton térnek vissza Ausztriába. A kormányzó pár szeptember közepe táján tér vissza Magyarországra.

Kihallgatáson jelentik meg Maramures megye prefektusa Tatarescu miniszterelnöknél. Sighet. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök maramuresi látogatása után a megye munkaszerető, de nyomorban élő lakossága bizakodva várja Bucarestből a megígért segítséget. Dr. Man Zoltán Maramures megye prefektusa a napokban fővárosba utazik és kihallgatáson jelenik meg Tatarescu miniszterelnöknél. A kihallgatáson, hír szerint, a megyefőnök előterjeszti azokat a módosításokat, amelyekkel segíteni lehet a nyomorhajtott vármegyén. Maramures lakossága élénk érdeklődéssel tekint a dr. Man Zoltán bucaresti útjára.

KITÜZTEK A KÖZÉPISKOLAI JAVÍTÓ-VIZSGÁK IDŐPONTJÁT. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium úgy határozott, hogy az összes pótvizsgák és különbözeti vizsgák a középiskolákban augusztus 29-től szeptember 5-ig tartanak, szeptember 6-án pedig megkezdődnek az első és ötödik osztály felvételi vizsgái.

Amerika legnagyobb összegről szóló életbiztosításai. Washingtonból jelentik: A kincstári hivatal közzétette a legnagyobb összegű életbiztosítási kötvények lajstromát. A tört a du Pont lőporgyáros-dinasztia feje, du Pont Péter, nyitja meg, aki 9.000.000 dollárra biztosította életét, utána következnek Marshall Field csikágói áruháztulajdonos 5.500.000 dollárral, míg a harmadik helyen holtversenyben Rockefeller, az agg petroleumkirály, Ford Henry gépkocsigyáros és Mellon András volt pénzügyminiszter osztozkodnak, fejenként öt millió dolláros életbiztosítási kötvényekkel.

ALBRECHT FŐHERCEG VAGYONÁBÓL 1300 HOLDAT TELEPÍTÉSRE HASZNÁLNAK. (Budapest). A Nemzet c. lap jelentése szerint az állam 4300 holdat vásárolt meg Albrecht főherceg magyarvári és sátorhelyi birtokából telepítés céljaira. A birtokon tizenöt holdas parcellákra az ország különböző vidékeiről sokgyermekes földművescsaládokat telepítenek le; ezenkívül két-háromszáz holdas mintagazdaságokat állítanak fel a gazdálkodás irányítására és kísérletezés céljaira.

Zürichi zárlat. Párizs 16.33, London 21.70, Newyork 435 háromnyolcad, Brüsszel 73.33 háromnegyed, Milánó 22.92 fél, Amsterdám 240.30, Berlin 175.05, Bécs — schilling 80.80, Prága 15.19, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Országos demokrata szervezet kiépítését ter-vezi a demokrata ügyvédek szövetsége. Bucarestből jelentik: A demokrata értelmű ügyvédek csoportja rendkívül érdekes felhívást hozott nyilvánosságra. A rövid röpirat keretében felhívták a nagyközönség figyelmét, hogy tovább folytassák a megkezdett harcot a kifizetői cél érdekében: az ország polgárainak békés együttműködése faji ellentétek kifejezése nélkül. A röpiratban, amelyet a demokrata ügyvédek elnöke, I. Dobrescu bucaresti von főpolgármester irt alá, röviden ismertet az a mozgalom, amelyet két évvel ezelőtt az ügyvédi kamara kezdeményezett. A demokrata ügyvédek szövetsége, amely új vezetőséget szervezett, hogy eredményesebben folytathassa a munkát az ország törvényeivel szoros kapcsolatú demokratikus eszmék érdekében, egy új határozatot hozott. A terv szerint szervezetbe tömöríti az ország demokratikus erőit nemzeti szervezői tekintet nélkül, hogy egyenlő arányban vehessék fel a küzdelmet az ország törvényeivel összeegyeztethetetlen eszmék harcainak ellen.

A PREMONTREI REND ÜNNEPE. Aug. 28-án lesz Szent Ágoston napja, amely a premontrei rend családi ünnepe. Hogy ezt minél bensőbbé tegye a rend, augusztus 27-én, pénteken este fél 7 órakor az oradeai premontrei templomban szentbeszéd lesz, utána szentséges litánia. Szombaton vasárnapi istentisztelet rendje: 7, 8, 9, 10 órakor szentmise, 9 órakor ünnepélyes mise. Este fél 7 órakor szentbeszéd, utána szentséges litánia. Ezen a napon a premontrei templomban a szokásos feltételek mellett teljes búcsút lehet nyerni. Szent Ágoston nem volt rendalapító, nem is irt szoros értelemben valamely rendi szabályt, hanem irt erkölcsi intelmeket és tanácsokat, amelyek alapelvekül szolgálnak azoknak, akik közös életet élnek. Így a premontrei rend is ezek alapján alkotta a szabályait. Szent Ágoston még hippói püspök korában is a papjaival közös egyszerű életet élt.

ABESSZINIA VOLT URALKODÓJA PÖRT INDITOTT NYOLCEZER DARAB VASUTI RÉSZVÉNY TULAJDONJÁÉRT. Párizsból jelentik: Hailé Szelasszié, az ex-négus, akinek birtokában van a dzsibuti-addisz-abebai vasúttársaság nyolcezer részvénye, a vasúttársaság párizsi központjánál a kuponokat be akarta váltani. A részvények az etiop kormány nevére szólnak és a volt négus azt állította, hogy az etiop kormányt ő képviseli. A társaság igazgatója közölte a négussal, hogy az olasz kormány Silvio Lessona firenzei lakos útján tiltakozott a kötvények beváltása ellen, mert az etiop kormányt Olaszország képviseli. A négus az ügyet a párizsi törvényszék elé terjesztette, kérve, hogy a részvényeket cseréljék be bemutatásra, ami lehetővé tenné az eladást. A törvényszék a tárgyalást október 12-re tűzte ki. A kuponok osztléka 30 millió frank.

Halálos áldozatot követelt a rossz tréfa. Budapestről jelentik: Fésüs Pál debreceni egyetemi hallgató egy társával a múlt héten kerékpáron indult el Debrecenből Szekszárdra. Duna-földvár körül feltűnt a háta mögött egy teherautó, amelyből egy Turi Lajos nevű úgnök kihajolt és tréfából ráütött Fésüs fejére. Fésüs elvesztette egyensúlyát, lezuhant és olyan szerencsétlenül esett egy fának, hogy koponyaalapi törést szenvedett. Turi megijedt a szerencsétlenség láttán, fölvette autójára az eszméletlen fiatalembert és bevitte a dunaföldvári orvoshoz, megkérve, hogy gyógykezelje és ezzel továbbment. Fésüst beszállították a szekszárdi kórházba, ahol néhány nappal szenvedés után behalt sérüléséből. Turit letartóztatták. A vizsgálat során kiderült, hogy az eszméletlenségéből rövid időre magáhozért Fésüstől Turi irtást csikart ki, amelyben megfogadja, hogy nem tesz ellene följelentést. A félig alélt diák aláírta az irtást és a lelketlen Turi csak azután volt hajlandó be-venni az orvoshoz.

Feljegyzések

Néhány nappal ezelőtt hivatalosan közzétették Belgrádban a német-jugoszláv külkereskedelmi forgalom multévi adatait. Érdekes és tanulságos kimutatás ez.

Az első benyomás, mit a hosszú szám-sorok szereznek, a meglepetés: csodálkozva látjuk, hogy ez a két ország, mely néhány évvel ezelőtt még ádáz ellenségként állott szemben egymással, milyen szoros, szinte már feloldhatatlan gazdasági kapcsolatokat épített ki egymás között.

Külföldi szükségleteinek 31.4 százalékát, tehát szinte egyharmadát Németországban szerzi be Jugoszlávia, megfordítva pedig a jugoszláv kivitelnek 20.5 százalékát a németek veszik át. Régebben Olaszország állott ezeken a helyeken. Amikor azonban — az abesszin háboru idejében — genfi parancsra a hármast királyság is megszüntette gazdasági kapcsolatait Itáliával, az olasz pozíciókat mindenütt a németek foglalták el és a jelek szerint erősen tartják.

A német bevétel Jugoszláviába 759 millió dinári értékűt jelent, míg a kivitel értéke 577 millió dinár: Németország külkereskedelmi mérlege tehát a délszláv állammal szemben 182 millió dinár fölösleget mutat. Meglepő változás ez is. A német kivitel a dunai és balkáni államokba eddig azon alapult, hogy a németek minden mezőgazdasági terményt korlátlan mennyiségben átvettek, tartozásaikat így fölnövelték: a mai csere-gazdálkodás mellett a déli kis államoknak német ipari cikkeket kellett rendelniök, ha pénzükhöz akartak jutni. A tavalyi német-jugoszláv kereskedelmi mérleg azt mutatja, hogy e között a két állam között ez a kényszerű viszony megszűnt: ma már a jugoszláv közgazdaság tartozik a németeknek — igen jelentős összeggel, — a kapcsolat tehát teljesen átalakult.

A legnagyobb meglepetés azonban mégsem ez a számunkra.

A mérleghől valósággal kimerednek azok a sovány számok, melyek Csehszlovákia és Jugoszlávia gazdasági kapcsolatait mutatják. A zagrebi Jugoslovenszki Lloyd élesen bírálja a cseh magatartást s azt írja, hogy „Csehszlovákia a legmakacsabban tesz meg mindent, hogy minél kevesebbet vásároljon Jugoszláviában.”

Arról nincsen szó ebben a cikkben, hogy a cseh magatartás nem csupán visszahatás-e, válasz arra az irányzatra, amely éppen ebből a mérleghől tűnik elő. Minden szó és megjegyzés nélkül is kiderül azonban e tünetekből, hogy a gazdasági kisanant neszzebb van ma céljainak elérésétől, mint akkor, amikor megalakult: a legkomolyabb és legszánsabb politikai tervezés sem tud erősebb lenni a gazdasági érdek szövődésénél, mely láthatatlanul és ellenállhatatlanul történik, mint a természetben a sejtek összenövése.

Kicsiben mi is tanulhatunk ebből: a mi gazdasági erőink, melyek ugyanigy egymásra vannak utalva, szintén halommal nőhetnek, melyből a politikai belső egyensulynak erős eszköze válhatik. (Skin.)

Nyomában van a rendőrség dr Róth Hugo ismeretlen támadójának. Clujról jelentik: Lapunk tegnapi számában hirt adtunk arról, hogy dr Róth Hugót, az ismertnevi kriminalistát, a Feleki-tetőn sörétes fegyverből eredő lövés érte és lábán súlyosan megebesítette. A rendőrségi nyomozás szerint a lövést tizenhatos kaliberű vadászpuskából adták le és az ismeretlen tettes a lábnyomokból ítélve, csizmát viselt. Többen jelentkeztek, akik a lövés elhangzása után egy fegyveres férfit láttak menekülni a közeli kukoricásból. A megebesült ügyvéd állapotát egyébként kielégítő. A tettes kézrekerítése mar csak rövid idő kérdése.

TORPEDÓZÁSOK A TÜRÖK VIZEKEN. Ankarából jelentik: A külügyminisztérium valamennyi itt állomásozó követnek két jegyzéket nyújtott át. Az elsőben közli, hogy vizsgálat indult az „Armuro” nevű spanyol hajó ellen történt torpedó támadás ügyében és a vizsgálat eredményét később bejelentik a diplomáciai képviselőnek. A másik jegyzék közli, hogy amennyiben kiderül, hogy a török vizeken külföldi buvárnaszád tartózkodik, a török katonai erők a tengerszorosra vonatkozó egyezményt és nemzetközi jogot megsértő hajót megadásra kényszerítenék. Ha a hajó parancsnoka ennek nem vetné magát alá — vagy elfogják, vagy megsemmisítik.

Elárulta a zsarolót a hibás helyesírás

Negyvenezer lei — vagy halál!

Timisoara. Saját tud. A város periferiáján. a Fratelia község közelében alakult új utcák egyikében lakó Hansel Teréz szerdán este lakása ajtaja előtt levelet talált, amely az ő címére szólt. A levél egészen szokatlan dolgokat tartott azaz. Felszólították benne az asszonyt, hogy

szombat estig fizessen le negyvenezer leit, különben meggyilkolják.

A titokzatos levélíró arról is „intézkedett”, hogy Hansel Teréz a negyvenezer leit szépen csomagolja be és helyezze el aztán az utcán álló nagy szemetesládába. Az asszony a levelet a rendőrségre vitte, ahol azt tanácsolták, készítsen újságpapírból egy csomagot, mintha a negyvenezer leit tartalmazná és azt tegye a szemetesládába. A rendőrség részéről szombat estére detektívet küldenek ki megfigyelésre. Így is történt.

Az összecsomagolt újságpapír a szemetesládába került és Hanselék lakásán detektív jelent meg, aki szombaton este fedett helyről az ablakon át figyelte a láda környékét. Hajnali három óráig maradt a detektív a megfigyelő helyén, de mi sem történt. Erre hazament aludni.

Hanselné férje — magántisztviselő — azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Ő vette át detektív posztját. **Réggel hét órakor aztán észre-**

vette, hogy egy fiatalember jelent meg a szemetesládánál. Felemelte a fedelét, kivette a csomagot és hirtelen ismét eltűnt. Az ismeretlen fiatalember bizonyára úgy gondolta, hogy negyvenezer leit talált a szemetesládában... Hansel pedig jól megjegyezte magának a jövevényt és a személyleírását bejelentette a rendőrségnek.

Hosszabb keresés után, a személyleírás alapján sikerült most a rendőrségnek Kovács János huszonegy éves frateliai kőművessegédet elfognia, aki ugyan eleinte mindent tagadott, később azonban beismerte, hogy ő írta a fenyegető levelet. Kovács Jánossal íráspróbát készített a rendőrség és bár igyekezett az írását megváltoztatni, a rendőrségnek mégis feltűnt, hogy úgy a fenyegető levélben, mint pedig a Kovács íráspróbájában a „szombat” következetesen hibásan van írva „szobát”-nak. Ezen az alapon aztán önmagát leplezte le a levélíró és be is vallotta tettét.

Előadta, hogy a levelet hosszából írta. Amikor a Hanselék házáat építették, Kovács a többi munkással többször mulatott s ilyenkor nagy lármát csaptak. Hanselné emiatt aztán panaszkodott az építészeknek, aki viszont alaposan felelősségre vonta Kovács Jánost és el is akarta bocsátani. Érdekes, hogy a közeli Freidorfon is kapott valaki fenyegető levelet, amelyben harmincezer leit követeltek tőle. Kovács viszont azt állítja, hogy ezt a levelet viszont nem ő írta.

Az oradeai Szent Orsolya-zárda templomában Szent Agoston püspök (aug. 28, szombaton) tiszteletére ünnepi Istentisztelet lesz reggel 7 órakor, délelőtt 9 órakor és délután 4 órakor litánia.

A KATONAI ELŐKÉPZŐSÜK MÁSODIK CSOPORTJA IS BEFEJEZTE A KÖZMUNKÁKAT. Sighet. Saját tud. A katonai előképzős ifjak, második csoportjának nyári közmunkája végetért. A munka átvétele után a város bankétét adott részükre, melyen dr. Hodor Gyula polgármester köszönetét fejezte ki.

Szerencsétlenség a sápnája-cámpulungi iparvasuton. Sighet. Saját tud. Megrendítő szerencsétlenség történt Sápnája, Cámpulung la Tisa között közlekedő iparvasuton. Fekete László Sápántárolt Cámpulungra akart jönni, hogy a famunkások fizetését kivigye. Utközben az iparvasut fával megrakott kocsija felborult és a fa maga alá temette Feketét, akit súlyos sérülésekkel a sighet kórházba szállították.

GÉPKOCSIVERSENY SATUMAREN. Saját tud. A Kereskedelmi és Iparkamara, mint a Kiállítás és Mintavásár rendezőse elhatározta, hogy a turisztikai hivatal támogatásával vasárnap nagyszabású gépkocsiversenyt rendez a megyében. A versenyzők reggel indulnak Satumareről. Utirány: Botiz, Livada, Negrest, Bicsad, Seini, Baiamare, Copalnic, Monostor, Baiasprie, Baiamare, Somcuta-Mare, Hideaga, Satumare. A verseny díjai: a Kereskedelmi és Iparkamara értékes ezüstsérlege, az Automobilklub kupája és emléklapok.

Egy hűséges szolga temetése. Bucuresti. Saját tud. Gabriel Marinescu, belügyi alminiszter, szerdán résztvett hűséges ajtonálló rendőrének, Jurunucescu Györgynek a temetésén. Marinescu alminiszter díszes koszorút helyezett a volt rendőr koporsójára és 10 ezer leit adományozott a hűséges szolga hátramaradóitainak.

Az oravitai magyarság ifjusági szakosztálya nagyszerű műsoros kertiünnepélyt rendezett a Lövészkeret helyiségeiben. A műsoron három egyfelvonásos szerepelt, amelynek górdülekeny előadása derűs hangulatban tartotta a nagy számban megjelent közönséget. Szerepeltek: Szubostyik Etus, Barna Józsefné, Barna Juliska, Berényi Erzsébet, Mészáros Mariska, Demény Pál, Barna József, Kovács Mihály, Lukács Árpád, Szerelmi Tibor, Márton Vencel, Tompa Béla, Tompa Zsigmond, Pozsár András. A népdalokat az ifjuság együttes kórusa adta elő határozatosan. Bálint Kálmán Petőfi verseket szavait a töle már megszokott készséggel. A műsori Baja Lajos konferálta szellemesen és a rendezésben is kiváló munkát adott. A műsört reggelig tartó tánc követte. Az oravitai magyar ifjuság ezuttal is kiváló példáját adta annak, hogy a testvéries, fegyelmezett összetartással áldásos munkát végezhet úgy az önképzés, mint a faji közművelődés terén.

* Estebédjét sok ember nem tudja úgy beosztani, mint azt az egészséges alvás megkívánja. A gyomor munkáját az egészséges alvás érdekében meg kell könnyíteni. Lefekvés előtt egy kis kanál „Bubrich” só megszabadít a gyomor nyomástól és nehéz alvástól.

Kiszélesítik a Simplon-alagutat. Genfből jelentik: Svájc a gépkocsiforgalommal kapcsolatos nagy gazdasági érdekekre való tekintettel tervbe vette a Simplon-alagut kiszélesítését. Az alagutban külön utat építenek a gépkocsik részére, ami lehetővé teszi, hogy Londonból és Párizsból jóval gyorsabban jussonak el gépkocsin Rómába, mint eddig. A Simplon-alagut gépkocsitűz azzal az előnyvel is járna, hogy az egész téli időszakon át zavartalanul használhatják majd. A terv megvalósítása két évet vesz igénybe.

Satumare megyében tovább pusztít a villámcsapás. Saját tud. A legidősebb emberek sem emlékeznek olyan pusztításra, amelyet a villám ezúton a megyében végzett. Nem mulik el hét, hogy egy-két ház villámcsapás következtében le ne égne. Legutóbb Tarna-Maren okozott hatalmas tüzet, mely az egész községet pusztulással fenyegette. Turus Illés házába csapott bele a villám s a száraz fedél rögtön lángot fogott. Mivel a szél erősen fúj, a tűz rövidesen az egész épületet hatalmába kerítette. Szerencsére később megeredt az eső és ez megakadályozta, hogy a szomszédos épületek is meggyuljanak. Turus háza porig leégett. A kár jelentékeny.

Farouk király, Egyiptom 18 éves uralkodója völegény. A menyasszonya 16 éves és ezért az esküvő csak egy év múlva lesz.

* Akik idült székrekedésben és aranyeres bántalmakban szenvednek, vegyék a természetes „Ferenc József” keserűvizet egy pohárral napi adagokban, kissé felmelegítve, mindig reggel éhgyomorral. Az orvosok ajánlják.

Két új sőkülönlegességet hoz forgalomba a hazai monopol. Bucuerstiből jelentik: A monopol két új sófajtát hoz forgalomba. Az egyik speciális asztali só, amelyet félkilós kartoncsomagban árusítanak 7 leiert csomagonként, a másik új sófajta a finom konyhasó, amelynek ugyancsak külön kartondobozban 8 lei sója. Mindkét sőkülönlegességet nagyon finomra őrlik.

ORVOSI SEGÍTSÉG RÁDIO UTJÁN. Rémából jelentik: Hivatalos jelentések szerint olasz gőzösök három ízben nyújtottak rádió útján orvosi segítséget a nyílt tengeren haladó más gőzösöknek. Mindhárom esetben sikerült a betegeteket meggyógyítani.

A clujai római katolikus főgimnáziumban a beiratások augusztus 25-én megkezdődtek és tartanak naponként 9-től 12-ig. A javító vizgálatok szeptember 3-án és 4-én lesznek. Az első osztályos felvételi vizsga szeptember 2-án reggel 8 órakor kezdődik. Az V. osztályos felvételi vizsgára való jelentkezés szeptember 5-én délután 4-6-ig. Szeptember 6-án reggel kezdődik a felvételi vizsga. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 8-án lesz délelőtt 9 órakor. 9-én megkezdődik a tanítás.

TIGRIS AZ ÓVODÁBAN. Palermóból jelentik: *Háborzongató jelenet színhelye volt a napokban az egyik palermói óvoda, de szerencsére nem történt semmi komolyabb baj. A városban előadást tart már napok óta egy vándorcirkusz, amelynek állatseregletéből éjszaka folyamán elszabadult egy hatalmas királytigris. A gyönyörű fenevad reggel felé észrevétlenül beállított a város végén levő óvodába, amelynek hatalmas kertjében vidáman játszadoztak a kisgyermekek. A királytigris odament, de mivel a gyermekeknek fogalmuk sem volt arról, hogy milyen veszedelem fenyegeti őket, nyugodtan tovább játszottak, nyilván ennek tulajdonítható, hogy a tigris sem támadta meg őket, hanem leült és békésen figyelte a játszódozó gyermekeket. Közben szerencsére nyomára akadtak a cirkusz emberei a tigrisnek és sikerült visszaterelni ketrecébe.*

Háromszázötvenezer lei készpénzt és bélyegget loptak egy trafikból. Jibouról jelentik: Vakmerő betöréses lopás történt ma éjjel Jiboun. A főtéri Goldstein Sándor trafikból, eddig még ismeretlen tettesek 250.000 lei készpénzt és több mint 100 ezer lei értékű bélyegvet vittek el. A betörést ma délelőtt fedezte fel a trafik tulajdonosa, a nyitás alkalmával. A telefonjelentés szerint az eddigi nyomozás során megállapítást nyert, hogy az ismeretlen betörők az udvaron keresztül hatoltak be a trafik helyiségébe, mely a Jiboui Bank épületében van. A rendőrség, illetve a csendőrség széles körben folytatja a nyomozást a vakmerő betörők kézrekerítésére.

Elhullott állatok húsát viszik eladásra a városba? Timisoara. Saját tud. A városi állatorvosi hivatal beadványt intézett a városi vezetőséghez és megállapítva, hogy a megyében igen gyakori a sertésvész és a sertésorbánc, a városi lakosság egészsége érdekében célszerű intézkedések foganatosítását kérte. Az állatorvosi hivatal kívánja, hogy a városi vámházaknál ellenőrizzenek minden behozott állatszállítmányt és főleg minden hus-, szalonna- és zsirszállítmányt. Előállatot csak a járlat felmutatása mellett lehet behozni s ekkor is a tulajdonos, a sofőr vagy kocsi pontos címét jelentsék be az állatorvosi hivatalnak. Hus- és zsirszállítmányoknál ugynevezett községi származási bizonyítványt vagy állatorvosi bizonyítványt kell bemutatni. Amely árura névze ilyen bizonyítvány nincs, ott a húst vagy zsirt elkobozzák s a tulajdonost ötezer leig terjedő pénzbírsággal sújtják. Az állatorvosi hivatal ez intézkedéseket azért tartja szükségesnek, mert nézete szerint elhullott állatok húsát és zsirját is behozzák eladásra a városba, az pedig a fogyasztóra nézve káros lehet.

Hírek a Vişeuventeről. Sighet. Saját tud. Dauer Jakob vişeu de josi lakos szekerével elgázolta özv. Dauer Haiemnénak 4 éves gyermekét. A gyermeket súlyos sérülésével a vişeu de susi kórházba szállították. — Vişeu de Sos községben Nascei Mária 35 éves asszony, míg férje távol volt, a ház padlásán felakasztotta magát. Tettének oka családi viszály.

A vadászszезон küszöbén

Kik használnak még előltöltő puskát?

Idé s tova vége van a nyárnak s elérkezik a Nimródok szezonja: megkezdődnek az őszi vadászatok. Az óvatos vadász jó előre gondoskodik puskája, felszerelése rendbehozásáról s közben nem is gondol arra, hogy igen sokan még — a jó öreg előltöltő puskát használják.

A hátultöltő puskák fogalma a jelenlegi vadászszemlélet tudatába oly kizárólagossággal ékelődött be, hogy igen sok őszhajú vadászemberrel találkozunk, aki a jó öreg előltöltőt csak hírből ismeri. Alig akad már valaki, aki azt meg tudná tölteni.

Pedig nem is olyan régen országoshírű vadászemberek azt használták és irigylésreméltó nagy eredményeket értek el. A milleniumi kiállítás Budá Ádám 16 medvekoponyából álló gyűjtést mutatott be. A kétsővű rövid előltöltő puskát, amellyel oly sok macskót ejtett, szintén kiállította. De Nandra Abi hosszú, egycsővű előltöltő flintája is ott volt. Ezt a mordályt, mely sok medvét küldött a másvilágra, éppen egy kovácsból alakították át gyutacsossá, mert ez volt valamikor a legmodernebb vadászfegyver.

Ma azonban minden tekintetben örülhetünk, hogy a gyutacsos puskák nemcsak divatját múlták, hanem civilizált országokban éppenséggel a feledés árnyékába süllyedtek. A régi időkben ugyanis rendkívül sok balesetet az a körülmény okozott, hogy a puskából a töltést nem lehetett kivenni. Mainapság olyan hajtóvadászatot vagy körvadászatot el sem bíránk képzelni, amelyen a gyülekező puskások töltött fegyverrel járnának.

Vadásztársainak túlnyomó része mindenestre azt hiszi, hogy az ezen a sárteken található előltöltő puskák kivétel nélkül egy elszüllyedt múltnak minden gyakorlati jelentőség nélküli maradványai. Már régóta csak mint fegyvergyűjteményekben látható különlegességek szerepelnek. Ez a felfogás azonban bizonyos helyi vonatkozásban téves, mert például Anatóliában ma is előltöltő puskákat használnak. Hogy miért?

Mindenekelőtt gazdasági elgondolások mérvadóak, amennyiben az aránylag drága töltényhüvely beszerzése elesik. Másrészt azonban a puskák megtöltésénél az egyéni ízlésnek sokkal tágabb tere nyílik. *Óraláncdarabokat, vágott ólomot, bakancsszöveget és pasdarabokat előltöltőbe sokkal könnyebben lehet elhelyezni, mint töltényhüvelybe, melynek felvételképessége sokkal korlátozottabb, mint a puskásoké. Hogy az ilyenformán megtöltött fegyvernek elsütése a vadász szempontjából sokkal veszélyesebb, mint a vadébből, nem szorul bővebb magyarázatra.*

De az előltöltőt mainapság a négerék is nagy előszeretettel használják. Igen valószínű, hogy a belgák a Kongó tájékán lakó fekete alattvalóknak ily természetű igényeit is kielégítik. De a négerék nem minden esetben szokták a gépcivilizáció nyújtotta előnyökkel élni. Előbott gázcsövekből és a fehérek szemétdombjain talált fémdarabokból maguk is tudnak előltöltő puskákat készíteni.

Ezeket az előltöltő puskákat azonban ma már igazán csak a „vadak” használják.

A mi vadaink ellen mégis jobb a megbízható hátultöltő s ha az rendbe van — kezdődhetik a hajtás.

Kühnelt-Leddihn Erik

Jezsuiták Nyárspolgárok Bolsevikik

Az apokaliptikus orosz titok,
az ellene küzdő misztikus
front grandiózus regénye.

Ara 120 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

KÖZGAZDASÁG

Románia olcsó búzájával letöri versenytársai kivitelét

A magyar közgazdasági élet hivatalos lapjából a „Pesti Tőzsdéből” vesszük az alábbiakat. Megjegyzést aligha szükséges hozzáfűznünk. (Szerk.)

A gabonátörsdén a múlt héten sem változott a helyzet jelentősen. Változatlanul tart a külföldi tőzsdéken a lanya irányzatra való hajlamosság, amelynek természetesen reális okai vannak. Egyelőre a búzakinálat túlsúlyban van és ha jelen sorok keretében a világ gabonátörsdei helyzetének áttekintésére nincsen is mód, mégis foglalkoznunk kell azokkal a jelenségekkel, amelyek közvetlen közelünkben történnek. A helyzet ugyanis az, hogy az európai importországoknak a jelen pillanatban Magyarországon kívül még a következő országok ajánlanak búzát: Oroszország, Jugoszlávia, Bulgária, Törökország, Románia és természetesen ezeknek az országoknak az ajánlataival versenyeznek az argentinaiak is.

Ebből a versenyből pillanatnyilag Románia kerül ki győztesen: a románok árval versenyezni nem lehet és erre még az

az orosz egykéz sem képes. A románok Görögországnak a Pyreusban, tehát Görögországba szállítva, vagy például Angliának cif angol kikötő 178 angol shillinggel kínálnak búzát, mely ár a magyar árköveteléssel szemben legalább 12 angol shillinggel olcsóbb.

A románok értékesítési politikája a többi exportországok eladási lehetőségét teljesen megakadályozta s ezért nincs is jelentősége azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket magánemberek folytattak, annak a célnak elérésére, hogy a jugoszláv és a magyar értékesítési politikában bizonyos együttműködés teremtesse meg. Nem kétséges, hogy minden ilyenfajta összefüggés elvileg csak áldásos lehet az együttműködő országok számára, de sajnos, a gyakorlatban csak olyan tapasztalatokra változnak, amelyek az elvi megállapodásoknak kivitelezését majdnem kizárták teszik. A gabonauklet természete olyan, hogy a helyzetek nem napról-napra, hanem pillanatról-pillanatokra változnak, minek következtében a jelenlegi külkereskedelmi struktúrák keretén belül irányzatokat összműködéssel megváltoztatni aligha lehet.

400 ezer tonna vasércet szállít Románia, Magyarország és Csehszlovákia Jugoszláviából

Belgrádból jelentik: A jugoszláv erdő- és bányászati miniszteriumban befejezést nyertek a külföldi államokkal jugoszláv vasérc szállítására vonatkozó tárgyalások. A jugoszláv kormány a vasérckivitel érdekében csak a három régi felvevő állammal: Romániával, Magyarországgal és Csehszlovákiával folytat tárgyalásokat és ezeket a napokban be is fejezte. A most megkötött megállapodás szerint a jugoszláv vasérckivitel a három állama évenként 400.000 tonna lesz, ami a múlt évvel szemben 100.000 tonna többletet jelent. A múlt évben ugyanis a jugoszláv vasérckivitel a nevezett három országba összesen 312.223 tonna volt. A folyó évben Csehszlovákia kvótája nagyobbodik jelentősen. A jugoszláv vasércnek a három államba való kivitele az azokkal fennálló kereskedelmi és fizetési feltételekre vonatkozó szerződésnek értelmében történik. A szerződést a három ország vasöntődéivel közvetlenül kötötték.

FELJÚTOTTÁK A ROMÁN-BELGA FIZETÉSI EGYEZMÉNYT. Bucurestiből jelentik: A külügyminiszteriumban ma délelőtt került aláírásra az új román-belga egyezmény. Román részről Antonescu Victor külügyminiszter írta alá az okiratot, míg belga részről Guillaumea bucuresti meghatalmazott miniszter. Kivülők még Marian kereskedelemügyi vezérigazgató, valamint Caranfil meghatalmazott miniszter voltak jelen. Az új egyezmény a régi kllring-megállapodást helyettesíti.

Heti piac Satu-Maren. Saját tud. A heti piacon a búza újabb áresést szenvedett ugyanarra, hogy a rozsért jóval többet fizettek. A felhozatal a multheti lanya vásárlási kedv miatt alaposan megcsökkent, a kereslet ezzel szemben mintha nőtt volna. Ennek tudható be, hogy az összes piacra hozott búza és a többi termények nagy része elkel. Zöldségfélékben és gyümölcsben az árak csökkentek. Az állatvásárlás nem volt mege az érdeklődés, mely az elmúlt hetit jellemzte. Kialakult árak a következők: Búza 410-430, rozs 460-470, árpa 360-370, zab 330-350, búkköny hiányzott a piacról, kukorica 400 (az országos terméseredményről szóló kedvezőtlen hírek felszolgálták a tengeri árat), ónapraforgó 400 lei métermázsánként. Az állatarak nem változtak.

Megjelent az „Asociația Romana pentru studiul conjuncturii economice” legújabb száma. A gazdaság közgazdasági anyagot tartalmazó folyóirat háromhavonként egyszer jelenik meg. A folyóirat következő száma, amelyben az április-június hónapok eseményeit foglalják össze, szeptember elején kerül az olvasóközönség kezébe.

A „vörös pezeta” és a „fehér” pezeta” árfolyama

Az új burgosi bankjegy háromszorannyit ér, mint a vörös pezeta

A nemzetközi devizapiacokat figyelő közönséget, bizonyára érdekli, miként alakult a spanyol pezeta jegyzése a külföldi piacokon, a polgárháború következtében. Plasztikus módon mutatja az alábbi összeállítás, miként reagált a zürichi valutapiac a spanyol polgárháború eseményeire. A pezeta amúgy is erősen gyengülő jegyzése a polgárháború kitörésekor tovább 30 százalékos hirtelen esést mutatott, majd a lefolyt egy esztendő alatt eredeti értékének egyötödére zuhant. Az elmúlt hónap közepén táján a burgosi-kormány új bankjegyeket bocsátott ki, úgyhogy azóta

a zürichi piacon külön jegyzik a „vörös pezeta” és a „fehér pezeta”.

Ez a közkeletű elnevezése a valenciai és a burgosi-kormány bankjegyeinek. Igen érdekes még és jellemző az áttekinthetetlen helyzetre, hogy amíg Zürichben száz vörös pezeta 8.50 svájci frankra értékelnek, addig Newyorkban a madridi kifizetés ára száz pezetaéknél 7 dollár, vagyis a zürichi értékelésnek több mint háromszorosa. Ilyen óriási diszparitásra kevés példa van a valuták életében.

Dollárra alakította át aranykészletének egy részét a svájci Nemzeti Bank. Zürichből jelentik: Az arany sorsának bizonytalansága arra indította a svájci Nemzeti Bankot, hogy aranykészletének jelentékeny részéért dollárt vásároljon. Különösen megtette ezt a valutakiegyenlítő alap, amelynek egész tartaléka aranyba volt fektetve. A Nemzeti Bank a valutakiegyenlítő alap dollárra becsesített aranyát részben pótolta és június vége óta az alapnak 171 millió frank értékű aranyat utalt át. A nagy idegenforgalom következtében a Nemzeti Banknak sikerült eddigi mindössze 21 millió frank értékű devizaállományát 168 millió frankra felemelni.

3000 lei vagononként a gabonakiviteli jutalom. Bucurestiből jelentik: A buzafeletékelési bizottság a kormány gazdasági tanácsának felhatalmazása alapján a buzakivitelnél vagononként 3 ezer leies jutalmat állapított meg. Ez a jutalom kiterjed valamennyi, augusztus 12-től megkötött üzletre, ha a leszállítás a hó végéig megtörténik. A felértékelési bizottság azonban már javaslatot tett a kormányknak e határidőnek szeptember 10-ig való meghosszabbítására.

SPORT

Csik Ferenc kettős világbajnok

Magyar sikerek a főiskolai világbajnokságokon. — A kisöblű puská és pisztolylovó csapat-versenyt is megnyerte Magyarország

Párizsból jelentik: A főiskolai világbajnokság szerdai napja fényes magyar sikerek jegyében zajlott le. Négy új világbajnokságot szereztek, köztük Csik Ferenc 100 m-es olimpiai bajnok kettőt. **Részletes eredmények a következők:**
100 m. gyors: 1. Csik Ferenc magyar 1 perc 00.3 mp. 2. Nacache francia 1 p. 02.3. 3. Schate francia 1 perc 02.4 mp. Csik könnyen győzött.
200 m. mell: 1. Csik Ferenc magyar 2 perc 51.1 mp. 2. Schultze német 2 perc 51.4 mp. 3. Waigmann német 2 perc 56.7 mp. 4. Doszpoly magyar 2 perc 56.9 mp. Csik gyönyörű pillangóstílusban győzött.
Magyarország—Németország 9:1 (2:0). Vízipólo.

A céllövésben is nagy sikerrel szerepeltek a magyarok. Kisöblű puská csapatversenyben világbajnok Magyarország 1144 körrel. 2. Németország. 3. Franciaország. Egyéniben a magyar Monspor negyedik. Pisztolylovó csapatversenyben világbajnok Magyarország 34 hibapont. 2. Franciaország 102 h. p. 3. Görögország 134 h. p. Egyéniben 1. Vichos görög. 2. Grimm magyar, 2 hibaponttal.

Labdarugás: Belgium—Magyarország 3:2 (1:1) A nap meglepetése. A vereség a magyarok gólképtelen csatársorának köszönhető. A magyar csapat a vereség ellenére bekerült a négyes döntőbe.

Athidalo inditvány

Megmarad a kétcsoportos beosztás, csak más formában?

Bucurestiből jelentik: Az a mozgalom, melyet a Nemzeti Bajnokság új beosztásával elégedetlenek indítottak, ugylátszik teljes eredményel jár. A Nemzeti Ligába tömörült egyesületek, Marinescu tábornok belügyi államtitkarnak, a Venus elnökének vezetésével azt követelték, hogy az újonnan első osztályba minősített egyesületeket külön csoportban játszsassák. A főszövetség elnöke George Plagino Constantara személyesen utazott le és tárgyalásokat folytatott Tilea Viorelrel. A labdarugó szövetség elnöke, ugy látszik belátta, hogy nem harcolhat az egyesületek nyomásgéző többségével és most már hajlandó a kért változtatásokat megejteni.

— Csütörtökön este az UFSR. a főszövetség

dönt a kérdésben, több mint bizonyos, hogy a Nemzeti Liga csapatainak kívánsága szerint, a július 21-iki szövetségi határozat megváltoztatásával — ezt a nyilatkozatot tette Plagino elnök: — Vasárnap aligha kezdődik a bajnokság, mert ha az új csoportbeosztást megejtik, akkor újra kell sorsolni az egész mezőnyt.

Hir szerint az A. osztály első csoportjában a régi liga 12 csapata, a újonnan bekerült Phoenix és Sportul Studentesc, míg a második csoportba a már beosztott hat csapaton kívül még nyolcat soroznak az első osztályba, köztük a constantai Victoriát, a Murest, a Craiovant és másokat. A két csoport bajnoka ezután kettős mérkőzésű döntőt játszana az országos bajnoki címért.

Jugoszlávia atlétái nem indulnak a Balkán Kupa versenyeken

Bucurestiből jelentik: Kellemetlen meglepetést keltett az atlétikai szövetségben az a remondó távirat, amely tegnap érkezett. A jugoszláv atlétikai szövetség legutóbbi ülésén elhatározta, hogy nem indítja atlétáit a bucaresti Balkán Versenyeken!

A hír óriási megdöbbenést keltett, mert a jugoszláv atléták távolmaradása csökkentené a nagyszabású versenyek sportértékét. A szövetség nyomban érintkezésbe lépett a külügyminiszteriummal és most diplomáciai úton kísérelik meg a jugoszlávok váratlan határozatának megváltoztatását. Bucurestiben egyébként bizonyosra veszik, hogy a lemonásnak nem lehetnek komoly okai és a diplomáciai közelebrésére bizonyosan megváltoztatják elhatározásukat.

A Balkán Versenyeket egyébként a következő műsorral rendezik meg:

Szeptember 5-én, vasárnap délután: fevo-nulás, eskütétel, ünnepélyes megnyitás, 100 méteres előfutamok, távolugrás, 800 méteres síkfutás, gerelyvetés, 100 méteres döntő, 4x100 méteres staféta.

Szeptember 8. szerdán délután: 200 méteres síkfutás előfutamai, 400 méteres gátfutás előfutamai, diszkoszvetés, 1500 méteres síkfutás, magugrás, 200 méteres döntő, kalapácsvetés, 10 ezer méteres síkfutás, 400 méteres gát döntő, Balkán-staféta (800—400—200—100).

Szeptember 12, vasárnap délután: maratonfutás indulása, rudugrás, 400 méteres síkfutás előfutam, súlydobás, 110 méteres gát előfutam, hármasugrás, 5000 méteres síkfutás, görög stílusú diszkoszvetés, 400 méteres síkfutás döntője, 110 méteres gát döntő, 4x100 méteres staféta, a maratonfutók érkezése, záróünnepség.

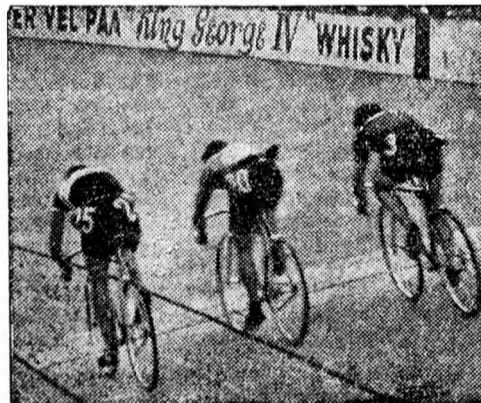
Románia ifjúsági atlétikai bajnokságait szeptember 9-én, csütörtökön tartják meg ugyancsak Bucurestiben.

A magyar nemzeti bajnokság vasárnapi műsora: Ferencváros—Nemzeti, Ujpest—Kispest, Szkeretaxi—Phobus, Bocskai—Hungária Debrecenben és Szeged—ETO Szegeden.

A szövetség nem adja ki Prasszlert a francia strassburgi egyetnek, mert a válogatásnál is számításba veszik.

SOKBA KERÜLT A KIMARADÁS. A Ripensia vezetősége még Bucurestiben szigorú büntetésben részesítette Dobay és Bindea játékosokat, a válogatottban sokszor szereplő szélsőket. A két játékosat fejenként 10—10 ezer leies pénzbüntetéssel sújtotta az egyesület, mert az osztrák csapatok tornája alkalmával három nap egymásután reggelig kimaradtak, nagy mulatást csapva. A vidám hangulatu muri természetesen meglátszott a játékokon is.

Evezős versenyt rendez augusztus 29-én az MSE. Tg.-Muresről jelentik: Az MSE evezős szakosztálya, fennállásának ötödik évfordulója alkalmából, augusztus 29-én, délután 3 órakor evezős versenyt rendez. A versenyre a következő számokat írták ki: Ifjúsági számok: Kaják kettős, egypárevezős, kétpárevezős, kettős verseny csónak és kettős turacsónak, továbbá egypárevezős verseny hölgyek számára 500, illetőleg 1000 m. távon. Nevezési díj számonként 25 lei. A verseny rendezősége az I. és II. helyezetteket éremmel, a III. helyezetteket oklevéllel tünteti ki. A verseny után, este a díjak kiosztását társasvacsora és táncmulatság keretében tartják meg. Az evezősverseny iránt városszerte óriási az édeklődés.

A kopenhágai kerékpárversenyekről
Hatalmas küzdelmekre van kilátás. A norvég Mortensen, az olasz Pola és a norvég Roger Pirotte edzés közben a kerékpárarénában

TURISZTIKA

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó évi szeptember hó 7-én, kedden és 8-an, szerdán (Kisasszony napján) Arad hegyájára Lipova—Scimos-i váromhoz—Baile Lipovára és a híres Mária Radnai kegytemplomi bucsura rendez társas kirándulást. Hatalas a gyönyörű fekvésű szensavas forráson Baile Lipovan szállodában lesz. A radnai 8-iki bucsu maga is élmény lesz. Tekintettel arra, hogy ezen kirándulás nem munkaszünetes napokra esik, a részvételi díjakat a következőképpen állapították meg: 25 résztvevő esetén 245 lei, 30 résztvevővel 225 lei, míg ha 35 vagy több résztvevő jelentkezik, csak 200 lei a részvételi díj, amelyben a szállás díja is benne foglaltatik. Jelentkezni lehet az egyesületi helyiségben délután 6—8-ig, továbbá Gyenge István ékszerésznél, Str. Alexandri 12, Borsos Józsefnél, a Calvin takaréknál, Piata Unirii 12. és Mocsáry Sándor irógépesnél, Bul. Regele Ferdinand 13-a. alatt.

Apcóhiedetése

Adás-vétel

Eladó:
egy márványlapos ebédlőszekrény és egy ebédlőasztal. Oradea, Str. Bucovina No. 21.

Jókarban
lévő íróasztalt megvételre keresek, azonnalra. Cim a kiadóban.

Bérbeadó
esetleg eladó más vállalat miatt havi cca 21.000 leit jövedelmező üzlet, mely uri megélhetést biztosít, amivel szakképzettség nem szükséges, bérlő nő is lehet, negyedévi bér 24.000 lei és negyedévi bér garanciát kell letenni, havi üzemköltség cca 1500 lei. Ára 185.000 lei. Eladó még több kisebb-nagyobb magán- és bérház, szőlő és birtok. Vekerdy, Oradea, Str. Gh. Costaforu 29.

Eladó
előszoba üveges ajtó, ablakok. Oradea, Str. Moldova 22.

Eladó
egy nyolchónapos fekete, fajtisza német dog him kutya. Oradea, Str. D. Comsa 8. (Nagyállomásnál.)

MAGAS ÁRAT
fizetek arany, ezüst, brilliánt és gyémánt ékszerért. HERBST ékszerész, Oradea.

Egy jókarban
lévő gyermekkosci eladó. Oradea, Strada Vlahuta 68.

Tarján
órás és ékszerész Bul. Regele Ferdinand No. 8. Oradea. Elismerő órajavitó szaküzlete. — Használt órákat és ékszereket vesznek.

Alkoholizmus

Kiszolgálásban jártas, román nyelvet bíró elárúsító leányt alkalmazok. Czillér Imre, Oradea.

Bejárónő
azonnali helépésre felvételik. Chaura, Oradea, Str. Regele Carol II. Nr. 19.

Házvezetőnői állást
keres. intelligens középkorú nő. Cim: Sallonta. római katolikus plébánia hivatal.

Lakás

Kiadó
kertes házban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Keresek
azonnalra vagy november 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szobás, előszobás lakást. Cimeket a kiadóba kérek.

Két szoba
mellékhelyiségekkel kiadó. Oradea, Str. Braștitanu 55.

Butorozott,
elegáns utcai szoba különbejárattal 1-2 szobás részére kiadó. Oradea, Str. Dr. V. Babes 12. szám.

Egyszobás
konyhás lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea, Str. Take Jonsescu 40.

Kétszobás,
modern parkettás, fürdőszobás lakás, mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. Oradea, Str. Regele Carol 19. szám.

Különféle

Rádiótechnikusok
és rádiólaboratóriumok ingyen kaphatnak rádiótechnikai utmutatásokat, ha pontos címüket beküldik Walter Thompson céghez, Bucuresti, Str. Dionisie 65. szám.

Keresek
Bihar megyébe bérbe, ügyfelem részére 40-60 holdig tagbirtokot, tanyaival, azonnaira. Popovics iroda, Oradea, Str. Vlahuta 6. Telefonszám: 167.

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogaraktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogárritót szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárában, Oradea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden vevő megvált elégedve hatásával.

Köszönytessünk
ifj. Kelemen közzörszénél, Oradea, Piata Mihaj Viteazul (Avram Jancu-utca sarok)